QUY HOẠCH TỔNG THỂ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI

Người trình bày: Nguyễn Ngọc Hải
Viện Chiến lược phát triển – Bộ Kế hoạch và Đầu tư

Hà Nội, 5/2015

NHỮNG VẤN ĐỀ CHUNG

- Quan niệm:

  QHTT KTXH vùng, lãnh thổ là luận chứng, lựa chọn phương án phát triển KTXH và tổ chức không gian các hoạt động KTXH hợp lý trên lãnh thổ nhất định trong một thời gian xác định.

- Vị trị, vai trò

  Chiến lược -> Quy hoạch -> Kế hoạch

- Sự khác biệt giữa quy hoạch với chiến lược và kế hoạch

  - So với chiến lược: QH chi tiết về định hướng phát triển; bố trí tương đối cụ thể theo lãnh thổ; Bước đầu dự báo các nguồn lực thực hiện quy hoạch: vốn, lao động, quỹ đất, ...

- So với quy hoạch, kế hoạch có đặc điểm sau:

+ Các định hướng, mục tiêu cho thời gian ngắn; tính ràng buộc, tính pháp định cao hơn.

+ Trong kế hoạch cụ thể hóa các cân đối chủ yếu (tích lũy – tiêu dùng, thu – chi ngân sách, cán cân thanh toán, cân đối vốn đầu tư phát triển, cân đối lao động – việc làm, …)

+ Xác định cụ thể các chương trình, dự án đầu tư (quy mô, địa điểm, nguồn, thời gian thực hiện, …)

- Các loại quy hoạch phát triển lãnh thổ

- QHTT phát triển KTXH vùng (vùng KTXH, vùng KTTĐ)

- QHTT phát triển KTXH tỉnh, thành phố trực thuộc trung ương

- QHTT phát triển KTXH huyện, Tp, Tx trực thuộc tỉnh.

- QHTT phát triển KTXH các lãnh thổ đặc biệt (hành lang kinh tế, vành đai kinh tế, hệ thống KKT, KCN, KCX, KCN của cả nước, …)

- Đặc điểm của quy hoạch

  - Mang tính hệ thống
  - Tính đa phương án của quy hoạch
  - Tính định hướng của quy hoạch
  - Tính dài hạn
  - Tính toàn diện, vừa có tính trọng điểm, đột phá
  - Là công cụ quản lý của Nhà nước nhưng cần huy động toàn xã hội để thực hiện quy hoạch.

NỘI DUNG VÀ QUY TRÌNH LẬP QUY HOẠCH TỔNG THỂ PHÁT TRIỂN KINH TẾ - XÃ HỘI

1. Nội dung

- Đánh giá các yếu tố, điều kiện phát triển và thực trạng phát triển kinh tế - xã hội:

  - Đánh giá về vị trí địa lý

  - Đánh giá các yếu tố, điều kiện phát triển

  - Xác định các lợi thế, hạn chế, cơ hội, thách thức

- Xác định các mục tiêu phát triển

  - Mục tiêu tổng quát

  - Mục tiêu cụ thể

  + Mục tiêu về tăng trưởng kinh tế

  + Mục tiêu về xã hội

  + Mục tiêu về môi trường

- Nghiên cứu, đề xuất các giải pháp thực hiện

  - Xác định các yếu tố tiền đề để phát triển

  - Lựa chọn cơ cấu ngành nghề và cơ cấu lãnh thổ, các sản phẩm chủ lực

  - Lựa chọn phương án tổ chức lãnh thổ

  - Định hướng sử dụng đất

  - Đánh giá tác động đến môi trường và kiến giải biện pháp khắc phục

  - Xác định các lãnh thổ dự trữ, cần khôi phục

  - Cơ chế, chính sách, tổ chức thực hiện

  - Các chương trình phát triển và dự án ưu tiên đầu tư

- Xây dựng các bản đồ quy hoạch

2. Quy trình lập quy hoạch tổng thể phát triển KTXH

- Xử lý các kết quả điều tra cơ bản đã có và tổ chức điều tra bổ sung; khảo sát thực tế; thu thập tư liệu, số liệu về vùng và cả nước. Nghiên cứu các tác động của các yếu tố bên ngoài; tác động (hay chi phối) của chiến lược phát triển KTXH của cả nước đối với QHTT phát triển KTXH của vùng. Đánh giá và dự báo các yếu tố và nguồn lực phát triển, các yếu tố tiến bộ KHCN của thế giới và các yếu tố phát triển KTXH khác tác động đến QH của vùng trong tương lai. Xác định vị trí, vai trò chủ yếu của các ngành và của từng tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương đối với KTXH của vùng.

- Xác định vai trò của vùng quy hoạch đối với cả nước và đối với lãnh thổ lớn hơn mà nó nằm trong đó; nghiên cứu các quan điểm chỉ đạo và một số chỉ tiêu vĩ mô về phát triển KTXH của vùng; cung cấp các thông tin đó cho các Bộ, ngành và các tỉnh, thành phố thực thuộc Trung ương làm cơ sở phục vụ xây dựng các quy hoạch phát triển và phân bố ngành trên vùng và quy hoạch tổng thể phát triển KTXH cấp tỉnh, đồng thời thu nhận thông tin phản hồi để điều chỉnh, bổ sung.
- Xây dựng và lựa chọn phương án quy hoạch. Xác định quan điểm và mục tiêu phát triển; định hướng phát triển và phương án quy hoạch; định hướng tổ chức không gian; các giải pháp thực hiện.
- Lập báo cáo quy hoạch tổng thể phát triển KTXH các vùng trình Thủ tướng Chính phủ phê duyệt.

- Thông báo quy hoạch tổng thể phát triển KTXH của các vùng sau khi được TTCP phê duyệt cho các Bộ, ngành và các tỉnh, thành phố trực thuộc Trung ương. Các ngành, các địa phương căn cứ vào đó để hiệu chỉnh quy hoạch.

MỘT SỐ VẤN ĐỀ CHỦ YẾU CỦA QUY HOẠCH

- Quy hoạch tổng thể phát triển KTXH vùng

  - Mục đích: Nhằm xử lý vấn đề liên vùng, liên tỉnh và làm cơ sở xây dựng QH cấp tỉnh

  - Những vấn đề chủ yếu cần giải quyết: (tạo khung KCHT; phối hợp liên tỉnh; tránh chồng chéo, xd công trình cấp vùng)

- Quy hoạch tổng thể phát triển KTXH tỉnh

  - Mục đích:

  - Những vấn đề cần giải quyết: (Khung KCHT; HT các khu, CCN, khu du lịch, KKT, .. Các vùng chuyên canh, chăn nuôi tập trung, nuôi trồng, … gắn với chế biến. Các TTTM, siêu thị, chợ đầu mối, … Hệ thống cấp nước, điện, thu gom và xử lý CTR liên huyện; xd các công trình cấp tỉnh. (không đề cập cụ thể định hướng phát triển các ngành, lĩnh vực do huyện quản lý).

- Quy hoạch tổng thể phát triển KTXH huyện

  - Mục đích:

  - Những vấn đề chủ yếu cần giải quyết: định hướng phát triển các đô thị gắn với xây dựng các cơ sở cấp huyện; công nghiệp nông thôn, làng nghề, cụm, điểm công nghiệp; các vùng chuyên canh, chăn nuôi tập trung, nuôi trồng, … gắn với chế biến; chợ nông sản, nông thôn, các điểm dịch vụ văn hóa; cấp nước cấp điện, thu gom và xử lý chất thải nông thôn, làng nghề, …